

Yaşam Boyu Öğrenme için Ulusal Yeterlilikler Çerçevesi: Avrupa ve Türkiye Örneği*

National Qualifications Framework for Lifelong Learning: The Cases of Europe and Turkey

Mine GÖZÜBÜYÜK TAMER**

Öz

Yaşam boyu öğrenme, ilk ve orta öğrenimdeki öğrencilerden yetişkinlere, mesleki eğitim stajyerlerinden üniversite öğrencilerine, temel beceri ihtiyacı duyan insanlardan eğitim profesyonellerine kadar herkes için eğitim ve öğretimde gelişme imkânları sunmaktadır. Yaşam boyu öğrenme içerisinde ulusal yeterlilikler çerçevesinin oluşturulması ise son yıllarda ihtiyaç üzerine ortaya çıkan bir konudur. Bireylerin eğitim yaşamı boyunca elde ettikleri bilgi, beceri ve yeterlilikleri gösteren belgelerin standart ve şeffaf hale getirilmesi işgücünün hareketliliğini kolaylaştırmakta ve rekabet edebilme gücünü arttırmaktadır. Eğitim yaşantıları sonucu elde edilen kazanımların tanınabilirliği ve geçerliliği açısından standart bir yeterlilik çerçevesine ihtiyaç duyulmuştur. Başta Avrupa Birliği ülkeleri olmak üzere Türkiye de “Avrupa Yeterlilikler” çerçevesini alarak temel olarak ulusal yeterlilikler çerçevesini belirlemektedir. Amaç, yaşam boyu öğrenmeyi etkin ve verimli kılacak yeterliliklere uluslararası bir standart kazandırılmasıdır. Bu çalışma ile yaşam boyu öğrenme için ulusal yeterlilikler çerçevesinin önemi ve işlevi sorgulanmakta, ulusal yeterlilikler çerçevesinin ortaya çıkmasına temel teşkil eden Avrupa yeterlilikler çerçevesi ile ne ifade edildiği açıklanmaktadır. Bunun yanı sıra konunun daha iyi anlaşılabilmesi amacıyla, Avrupa Yeterlilikler Çerçevesini de bünyesinde barındıran yaşam boyu öğrenme konusunda Avrupa ülkeleri ile ülkemizde kaydedilen gelişmeler gözler önüne serilmektedir.

Anahtar sözcükler: Yaşam boyu öğrenme, Avrupa yeterlilik çerçevesi, ulusal yeterlilikler çerçevesi.

Abstract

Lifelong learning offers opportunities include everybody from primary and secondary school students to adults, from the profession education interns to university students, from people who need for basic skills to professional about education. Establishing national qualifications framework within lifelong learning is a new issue that emerged on necessity in recently. Certificates revealing knowledge, ability and qualification of people gained throughout their educational lives, while labour force mobility has become easier in a way to increase competitiveness. Educational attainment of people during their life need standard qualification framework in terms of validity and recognition. Foremost European Union Countries, including Turkey started to determine their own national qualifications framework considering the European Quality Framework. The aim of these standards is to help people acquire qualifications which make efficient and productive lifelong learning. This work aims to explain the importance and the functions of National Quality Framework within lifelong learning; European Qualification Framework is being explained as a basis on emerging of the National Qualifications Framework and lastly current development of lifelong learning in both European Countries and Turkey.

Key words: Lifelong learning, European qualifications framework, national qualifications framework

* 6 Ekim 2011 tarihinde Eskişehir Anadolu Üniversitesi'nde düzenlenen Uluslararası Eğitim Programları ve Öğretim Kongresi'nde sunulan bildirinin genişletilmiş şeklidir.

** Yrd. Doç. Dr., Karadeniz Teknik Üniversitesi, e-posta: mgozubuyuk@hotmail.com

Giriş

20. yüzyılın son çeyreğinden itibaren hızla artan bilgi ve gelişen teknoloji karşısında bireylerin eğitim ihtiyaçları da artmıştır. Bireylerin yaşamları boyunca devam eden değişkenlik, gelişim ve her geçen gün daha da önem kazanan bu ihtiyaçları “yaşam boyu öğrenme” (YBÖ) yaklaşımının doğmasına ve yaygınlaşmasına sebep olmuştur (Hayat boyu öğrenme (HBÖ) Stratejisi Belgesi, 2009:2).

YBÖ; kişisel, toplumsal, sosyal ve istihdam ile ilişkili bir yaklaşımla bireyin; bilgi, beceri ve yeterliliklerini geliştirmek amacıyla hayatı boyunca katıldığı her türlü öğrenme etkinlikleri olarak tanımlanmaktadır (HBÖ Stratejisi Belgesi, 2009:7). En genel anlamıyla öğrenme fırsatlarının hayatın tümüne yayılmasını vurgulayan ve bireyin yeterliliklerini yaşamı boyunca geliştiren devamlı bir süreçtir (Demirel, 2011: 87). Yaşamboyu öğrenmenin amacı, bireylerin bilgi toplumuna uyum sağlamaları ve bu toplumda yaşamlarını daha iyi kontrol edebilmeleri için ekonomik ve sosyal hayatın tüm evrelerine aktif bir şekilde katılmalarına imkân vermektir.

YBÖ, örgün ve yaygın eğitim yoluyla verilen genel ve mesleki eğitim ve öğretimin yanında, bireyin eğitim-öğretim kurumları dışında bilgi ve beceri kazanmasına yol açan öğrenmeleri de içermektedir. Bu çerçevede YBÖ, okullar ve üniversitelerin yanında; işte, evde ya da herhangi bir yerde gerçekleştirilebilmektedir. Yaş, cinsiyet, sosyo-ekonomik statü ve eğitim seviyesi bakımından herhangi bir kısıtlamaya tabi değildir (HBÖ Stratejisi Belgesi, 2009:7). Dolayısıyla, eğitimin okul sınırları ile sınırlı kalmaması gerekliliğinin tüm dünyada kabul gördüğü 21.yüzyılda, ülkemizde de yaşam boyu eğitim olanaklarını arttırmaya yönelik yapılacak çalışmalar önem kazanmaktadır.

Öte yandan, küreselleşen dünyada işgücünün hareketliliği ve niteliği, sürdürülebilir büyüme ve iyi işleyen bir istihdam piyasasının vazgeçilmez unsurları arasında yer almaktadır. Özellikle sanayi sonrası ekonomilerde vasıflı işgücü talep edilmektedir (Brown, Halsey, Lauder & Wells, 2007:8). Ancak talep edilen işgücünün niteliği de değişmiştir. Artık, ülkelerarası istihdamın özünde meslek standartları yer almaktadır.

Türkiye’de okul öncesi, ilköğretim, ortaöğretim, yaygın eğitim yeterlilikleri (diploma ve sertifika olarak) eğitim sektörünü ağırlıklı olarak temsil eden Milli Eğitim Bakanlığı (MEB) kurumları tarafından; önlisans, lisans, yüksek lisans ve doktora yeterlilikleri (diploma olarak) Yükseköğretim Kurumu (YÖK) birimleri tarafından verilmektedir. MEB ve YÖK’ün dışında, Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı (ÇSGB), Türkiye İş Kurumu (İŞKUR), Türkiye Esnaf ve Sanatkarları Konfederasyonu (TESK), İl Özel İdareleri (ÖZİMEK Kursları), Türk Hava Yolları (THY Eğitim Akademisi), Belediyeler (İSMEK Kursları) vb. mesleki eğitim merkezleri vasıtasıyla bazı sektörler yeterlilik, yani derece, diploma ve sertifika veren kurum ve kuruluşlar olarak dikkat çekmektedir (Borat, 2010:8).

Bu çerçevede, ülkemizde bulunan örgün ve yaygın mesleki eğitim veren kuruluşlardan verilen diploma ve belgelerin, büyük farklılıklar arz ettiği görülmektedir. Başka bir deyişle, program sonunda kursiyerlere verilen sertifikalarda bilgi, beceri ve yeterlilik kazanımlarına ilişkin standart bir yapının/içeriğinin olmayışı, programlardan mezun olanların bilgi, beceri ve yeterliliklerinin başka bir kurum ya da kuruluş tarafından tanınabilirliğine engel olmakta ve o belgenin geçerliliğine gölge düşürmektedir. Özellikle beceri uyumsuzlukları, birçok Avrupa ülkesi için büyüyen bir endişe ve Avrupa’nın gelecekteki rekabetçiliğine zarar veren risk olarak görülmektedir. “Yeni Beceri ve Meslekler” konulu Avrupa gündeminde, genel olarak beceri seviyelerinin artırılması gerektiğinin altı çizilmektedir (EC Staff Working Paper, 2010:4) Bunun yanı sıra, herhangi bir eğitim kuruluşundan mezun olmasa bile, hayat mektebi olarak adlandırılan süreçte “alaylı” olarak tabir edilen ve bir işte çalışarak mesleki tecrübe ve beceri edinen kişiler de bu durumlarını belgelendirme imkânına da çoğu zaman sahip olamamaktadırlar.

Vatandaşların bilgi, beceri ve yetkinliklerinin geliştirilmesi ve tanınması; rekabetçiliğin, istihdamın ve sosyal bütünlüğün gelişmesi açısından önem arz etmektedir (Avrupa Parlamentosu ve Avrupa Konseyi Kararı, 2008:1). Bu tür bir gelişim ve tanınmanın işçi ve öğrencilerin milletler üstü hareketliliğini kolaylaştırması ve Avrupa iş piyasasındaki arz ve talep gereksinimlerini karşılamaya katkıda bulunması

gerekmektedir. Bu nedenle, dezavantajlı bireyler de dâhil olacak şekilde tüm bireylerin yaşam boyu öğrenme sürecine erişimleri ve katılımları ile yeterliliklerin bu yönde kullanılmasının ulusal ve topluluk seviyesinde teşvik edilmesinin gereği Avrupa Komisyonu tarafından ifade edilmektedir (Avrupa Parlamentosu ve Avrupa Konseyi Kararı, 2008:1). Dolayısıyla, ülkemiz çalışanlarının da küresel hareketliliğe sorunsuz olarak uyum sağlayabilmeleri için mesleki yeterlik sistemine işlerlik kazandırılması gerekliliği aşikârdır. Bu hususların hayata geçirilmesi doğrultusunda, Ulusal Yeterlilikler Çerçevesinin (UYÇ) geliştirilmesi ise önemli bir adımdır.

Türkiye'nin 2011 yılına ait İlerleme Raporu 12 Ekim 2011 tarihinde açıklanmıştır. Söz konusu Raporun Eğitim ve Kültür Faslında UYÇ konusunda, Türkiye'de sürdürülen çalışmalardan bahsedilerek önemli noktalarda tavsiyelerde bulunulmuştur. Özellikle işlevsel bir ulusal yeterlilikler sisteminin hayata geçirilmesinde önemli bir işleve sahip modüllerin değerlendirilmesine yönelik tutarlı süreçlerin geliştirilmesi ve eğitimdeki ilerlemenin izlenmesi için bunların kullanılmasının sağlanması vurgulanmaktadır. Modüllerin, daha önceki ve uygun seviyedeki meslek okulundan ayrılış tasdiknamelerinin yerine ulusal düzeyde tanınan sertifikaların dayanağı olacağı hatırlatılmaktadır. Ayrıca modüller, önceki öğrenimlerin tanınmasını da kolaylaştıracaktır (ABGS İlerleme Raporu, 2011: 99). Dolayısıyla, bu konuda atılacak sağlam adımlar, oluşturulmakta olan UYÇ'nin işlerliğini de artıracaktır. Bu çerçevede, YBÖ ve Avrupa Yeterlilikler Çerçevesi (AYÇ) ile ilgili karar ve politikalarının bilinmesi gelecekte eğitim alanında meydana gelecek uyumu kolaylaştıracaktır.

Bu çalışma ile YBÖ için ulusal yeterlilikler çerçevesinin önemi ve işlevini ortaya koymak amaçlanmıştır. Buna paralel, başta yaşam boyu öğrenme kavramı olmak üzere ulusal yeterlilik çerçevesi ile ona esin kaynağı olan Avrupa yeterlilikler çerçevesinin ortaya çıkış serüveni, gerekçesi ve önemi araştırmanın fokusunu oluşturmaktadır. YBÖ için ulusal yeterlilikler çerçevesinin oluşturulması ve hayata geçirilmesi kritik bir öneme sahiptir. Konunun mercek altına alınması ile ülkemize ait bir sürecin boyutları anlaşılmış olacaktır.

Yöntem

Araştırmada, mevcut durumu ortaya koymak amaçlandığından betimsel yöntem kullanılmıştır. Bu yönetime bağlı olarak veri toplama amacıyla doküman analizi yapılmıştır. Bu kapsamda, Avrupa Birliği Komisyon kararları, yayınlanan bülten ve bildirimler de yaşam boyu öğrenme ile Avrupa Yeterlilikler Çerçevesine yönelik kaydedilen gelişmeler ile Türkiye'de başta Milli Eğitim Şuraları ve Kalkınma Planları olmak üzere İlerleme Raporları ve Strateji Belgeleri'nde yaşam boyu öğrenme ile ulusal yeterlilik çerçevesine yönelik gelişmeler içerik analiz birimi olarak kabul edilmiştir. Yaşam boyu öğrenme ile ulusal yeterlilik çerçevesine ilişkin süreç Avrupa Birliği ve Türkiye'de olmak üzere iki ayrı alt başlık halinde sunulmuştur.

Bulgular

Bu başlık altında, YBÖ'nün AB ülkeleri ile Türkiye'de ortaya çıkış serüveni, gerekçesi ve önemi üzerinde durulacak; YBÖ'nün daha etkin bir şekilde hayata geçirilebilmesinde önemli bir işleve sahip olan AYÇ'nin ortaya çıkış gerekçeleri hatırlatılarak bu konuda AB ülkelerinde ve ülkemizde sürdürülmekte olan çalışmalar hakkında bilgi verilecektir.

Yaşam Boyu Öğrenme İçin Avrupa Yeterlilikler Çerçevesi

Avrupa Birliği Politikalarında Yaşam Boyu Öğrenme Kavramının Ortaya Çıkış Serüveni

Yaşam boyu öğrenme, bugün Avrupa Birliği eğitim politikalarının temel ilkesidir. AB'nin YBÖ ile ilgili çalışmalarına bakıldığında sürekli eğitimle ilgili ilk metnin 1993 yılında hazırlanan "Yeşil Bülten" olduğu görülmektedir. Bu metinde işsizlerin tekrar emek piyasasında iş bulmalarını sağlamak amacıyla sürekli meslekî eğitim sisteminin sistematik bir yapıya kavuşturulması öngörülmüştür (Akbaş ve Özdemir, 2002:155-156).

Diğer bir rapor ise 1995 yılında hazırlanmış olan “Öğrenen Topluma Doğru: Öğrenme ve Öğretme” başlığını taşıyan Beyaz Bültendir. Bu bültende, YBÖ konusunda birliğin amaçları ve yapılması gerekenler belirlenmiştir (EC White Paper, 1995:3). Daha sonra, Avrupa Parlamentosu'nun ve Avrupa Konseyi'nin 2493/95 sayılı kararıyla 1996 yılı "Avrupa Yaşam Boyu Öğrenme Yılı" olarak kabul edilmiş olup Komisyon kararıyla YBÖ'nün amaçları, ilkeleri ve stratejileri belirlenmiştir. 1997 yılına, Avrupa Komisyonunun “Programların Kazanımları: Bilgi Avrupa'sına Doğru” başlıklı raporu ile 2000-2006 eğitim-öğretim dönemi program önerileri ile yaşam boyu öğrenme amaçları ilişkilendirilmiştir (Eurydice Survey, 2000: 10).

2000 yılında Lizbon'da gerçekleşen toplantıda Avrupa Konseyi, bilgi toplumunun talepleri doğrultusunda yeterliliklerin şeffaflığının artırılmasının eğitim ve öğretim sistemlerinin adaptasyonu için gerekli unsurlardan biri olduğu sonucuna varmıştır. Ayrıca, toplantıyı takiben Avrupa Konseyi “Yaşam Boyu Öğrenme Memorandumu”nu kabul etmiştir. Söz konusu belgede yaşam boyu öğrenme; “bilgi, beceri ve yeterliliği geliştirmek üzere, formal ya da informal, amaçlı öğrenme etkinliklerinin tümünü kapsayan” bir süreç şeklinde ifade edilmiştir (EC Memorandum, 2000). YBÖ Memorandumunun amacı, üye ülkelerle birlikte, aday ülkeler ve Avrupa Ekonomik Bölgesi Üyelerinin katılımıyla YBÖ konusunda Avrupa seviyesinde bir müzakere başlatmaktır. 2000 yılı komisyon raporunda YBÖ ile ilgili gelişmeler sıralanmıştır (COM Report, 2000:2). Bu bültendeki kararlar birlik üyeleri için bağlayıcıdır. Kasım 2001 tarihinde “Avrupa Yaşam Boyu Öğrenme Alanı”nın benimsenmesiyle, temelde “insan kaynaklarına ve bilgiye yatırımın artırılması, bilgisayar okur-yazarlığı dâhil olmak üzere temel becerilerin desteklenmesi ve yaratıcı-esnek öğrenim olanaklarının genişletilmesi” anlamına gelen yaşamboyu öğrenme kavramı, AB eğitiminde kilit konuma gelmiştir (www.europa.eu.int/comm/education).

2002 yılında Kopenhag Bildirisi yayınlanmış; YBÖ stratejilerinin ilerletilmesi ve Avrupa'nın dünyadaki en rekabetçi ve dinamik bilgi-tabanlı ekonomi ve toplumlarından biri haline getirilmesi için gerekli olan yüksek düzeyde vasıflı işgücünün sağlanması açısından Mesleki Eğitim ve Öğretimin aktif ve kilit rolünü oynamak üzere geliştirilmesinin gerekli olduğu belirtilmiştir. Ayrıca, 2002 yılındaki Barselona Avrupa Konseyi de üniversite sektörü ve mesleki eğitim ve öğretim alanındaki yöntemlerin tanınması ve şeffaflığının geliştirilmesi yönünde çağrıda bulunmuştur (Avrupa Parlamentosu ve Avrupa Konseyi Kararı, 2008:2).

2003 yılında temelleri atılan, yetişkin eğitim ve öğretimi ile adlandırılan yaşamboyu öğrenme ile ilgili başlangıç olarak bir Avrupa ölçütü getirilmiştir. Buna göre, 2020 yılına kadar 25-64 yaş arasındaki yetişkinlerin % 15'inin yetişkin öğrenimine katılması öngörülmektedir (Commission of the European Communities, 2010/2011: 10).

Avrupa Yeterlilikler Çerçevesinin Oluşturulması Süreci

Kopenhag süreci kapsamında Konsey ve üye ülke hükümetlerinin temsilcilerinin mesleki eğitim ve öğretimle ilgili gelişmiş bir Avrupa işbirliğine dayalı gelecekteki öncelikleriyle ilgili olarak 15 Kasım 2004 tarihinde yapılan toplantıda vardıkları sonuçlar, karşılıklı güven ve şeffaflık ilkelerine dayalı hem eğitim hem de öğretimi kapsayacak bir referans noktası olacak açık ve esnek bir AYÇ'nin geliştirilmesine öncelik verilmesini sağlamıştır (Avrupa Parlamentosu ve Avrupa Konseyi Kararı, 2008:2).

Bu bağlamda, Avrupa Yeterlilikler Çerçevesini oluşturma ve geliştirme çalışması, 2004 yılında yeterliliklerin şeffaflığını artırmak için Üye Devletler, sosyal taraflar ve diğer paydaşlardan gelen ortak bir referans talebine karşılık olarak başlamıştır. Komisyon, AYÇ Uzman Grubunun desteği ile yeterliliklerin şeffaflığına ve taşınabilirliğine yardımcı olmayı ve hayat boyu öğrenmeyi desteklemeyi amaçlayan ve öğrenme çıktılarına dayanan 8 seviyeden oluşan çerçeve öneren bir tasarı hazırlamıştır. Komisyon 2005'in ikinci yarısında söz konusu tasarımı Avrupa genelinde görüşülmesi için yayımlamıştır. İstişare sürecinde gelen görüşler, Komisyon'un önerisine Avrupa'daki paydaşların geniş bir destek verdiğini, ancak bir kısım açıklama ve basitleştirme de istendiğini göstermiştir. Görüşler sonucunda, Avrupa'daki sosyal taraflar ve 32 ülkeden uzmanların sağladığı girdiler kullanılarak taslakta

değişiklikler yapılmıştır. Revize edilmiş doküman Komisyon tarafından 6 Ekim 2006 tarihinde teklif olarak kabul edilmiştir. Teklif, 2007 yılı boyunca Avrupa Parlamentosu ve Avrupa Konseyi tarafından başarı ile müzakere edilmiştir ve Avrupa Parlamentosu ve Konseyi tarafından 23 Nisan 2008 tarihinde “Hayat Boyu Öğrenme için Avrupa Yeterlilik Çerçevesi (AYÇ)” resmi olarak kabul edilmiştir.

YBÖ ile ilgili AYÇ'nin oluşturulmasına yönelik yayınlanan tavsiye kararında (2008: 3) AYÇ; Avrupa'daki farklı ülkeler ve sistemler arasında yeterliliklerin (derece, diploma ve sertifikaların) daha anlaşılır ve açık olmasını ve ülkelerin yeterlilik sistemlerinin birbirleriyle bağlantısını sağlamak için hazırlanan ortak bir karşılaştırma veya çeviri aracı olarak tanımlanmaktadır. AB Komisyonu tarafından onaylanmış bulunan ‘Yaşam Boyu Öğrenim için AYÇ’, nitelikleri daha sistematik biçimde, hiyerarşik olarak sınıflandıran bir sistemdir. AYÇ üye ülkelerdeki farklı yeterlilik sistemlerini ortak bir referans çerçevesinde düzenleyerek yeterliliklerin daha iyi anlaşılmasını, öğrenciler ile işgücünün ülkeler arasındaki dolaşımını, iş değiştirmelerini ya da eğitim kurumları arasındaki geçişleri kolaylaştırmayı amaçlamaktadır.

AYÇ'nin temel hedefi, farklı ulusal veya sektörel yeterlilikler için ortak referans noktası oluşturması ve bunun yanı sıra eğitim ve öğretimde eğitimcilerle öğrenciler arasındaki iletişimi kolaylaştırmasıdır. Böylece, ulusal ve sektörel seviyede yeterlilik çerçevelerinin ve sistemlerinin birbirleriyle ilişkili olması sağlanarak vatandaşların sahip oldukları yeterliliklerin aktarılması ve tanınmasını kolaylaştıracaktır. Diğer bir ifadeyle, Çerçeve, ulusal veya sektörel seviyede yetkili bir makam tarafından değerlendirilen ve tasdik edilen yeterliliklerin transferini, şeffaflığını ve tanınmasını kolaylaştıracaktır (HBÖ Stratejisi Belgesi: 29). AYÇ'nin, ülkelerin ulusal ve/veya sektörel yeterlilikler sistemi ile görevli organları tarafından uyarlanmasını takiben bireyler, işverenler ve eğitim ve öğretim sistemleri diğer ülkeden alınan bireysel yeterliliği kendi sistemleri ile kolaylıkla karşılaştırabilecektir.

AYÇ'de, öğrenme çıktılarına (bilgi, beceri ve yeterlilik) dayalı 8 referans seviyesi söz konusudur (Avrupa Parlamentosu ve Avrupa Konseyi Kararı, 2008: 9-10). Bu seviyeler en temel öğrenme seviyesinden (zorunlu eğitimin sonundan) (seviye 1) en üst düzey öğrenme seviyesine (seviye 8; doktora veya eşdeğer) kadar geniş bir alanı kapsamaktadır. Yaşamboyu öğrenmenin geliştirilmesinin bir aracı olan AYÇ'nin 8 seviyesi, genel ve yetişkin eğitimi dâhil mesleki eğitim ile yüksek öğretimi içermektedir. Bu sıralamadaki her bir seviye, belirli bir seviyede bilgi, beceri ve yetkinlik içermektedir. Genel olarak seviye ne kadar artarsa kişiden beklenen bilgi beceri ve yetkinlikler de o oranda artmaktadır. Kısaca, AYÇ, farklı eğitim sistemlerine karşılık gelebilmesi bakımından, öğrenme girdileri (öğrenimin süresi, kurum tipi vb.) üzerine değil öğrenme çıktıları (öğrenci neyi biliyor, neyi anlıyor, ne yapabiliyor vb.) üzerine temellendirilmiştir. Son üç seviye, Bolonya Süreci altındaki Avrupa Yükseköğretim Alanı ile belirlenen lisans, yüksek lisans ve doktora seviyeleri ile ilgilidir.

AYÇ kapsamında her ülkenin bir ulusal yeterlilikler çerçevesi (UYÇ) oluşturması ve bu Ulusal Çerçeveyi, AYÇ ile ilişkilendirmesi tavsiye edilmektedir. Bu kapsamda üye ve aday ülkeler kendi UYÇ'lerini oluşturabilmek adına eğitim ve öğretimin tüm kademelerine yönelik olarak çalışmaktadırlar. AYÇ çalışmalarının başladığı 2004 yılında yalnızca üç ülkede (Birleşik Krallık, İrlanda ve Fransa) ulusal yeterlilik çerçevesi olmasına rağmen, 2004'ten bu yana 32 ülkenin büyük çoğunluğu bu alanda çalışmalara başlamış ya da planlamıştır. 2010 yılı başı itibarıyla 6 ülkenin (Belçika, İrlanda, Fransa, Malta, Birleşik Krallık, Estonya) ulusal yeterlilik çerçevelerini oluşturdukları bilinmektedir (www.myk.gov.tr). AB ülkelerinden bir kısmı da (Danimarka, İtalya, Bulgaristan gibi) ulusal yeterlilik çerçevelerini oluşturma yönündeki çalışmalarına devam etmektedir.

Danimarka Hükümeti, 2009 yılında kendi UYÇ'leri ile ilgili olarak; YBÖ, niteliklerin tanınması, hareketlilik, karşılıklı tanıma ve bütünlüğe teşvik edilmesi yönünde bir karar almıştır (www.en.iu.dk). UYÇ'leri eğitim ve öğretimin tüm kademelerini kapsamakta olup yetişkin eğitim ve öğretimini de içine alacak şekilde temel öğretimden doktora seviyesine kadar tüm seviyeleri içermektedir (www.nrpitalia.it/isfol/nup/admin/aep_rep.php).

İtalya'da ise mesleki eğitim ve öğretim sisteminin aksayan yönlerine dikkat çekilerek, özellikle mesleki yeterlilikleri belgelendirmede eksiklikler olduğu vurgulanmaktadır. Bu kapsamda, 2003 yılından itibaren ulusal yeterlilik standartları oluşturma ve sertifika çalışmaları sürdürülmektedir. 2006 yılında, bölge ve sosyal tarafların temsilcilerinden oluşan ulusal bir komite UYÇ'lerini oluşturması için Bakanlık tarafından kurulmuştur. Yeterliliklerin Bölgesel standartlarının müfredatı hazırlanmış olup yöntem mekanik ve turizm sektöründe test edilmiştir. Ortaöğretim seviyesinde çalışmalar devam etmekte olup Bölgeler tarafından idare edilen Mesleki Eğitim ve Öğretim sistemi üzerinde mutabık kalınan ve AYÇ ile uyumlu standartlar uygulanacağı belirtilmektedir. Söz konusu uygulama, 2010 Eylül tarihinde başlamış olup 2013 yılına kadar devam edecektir. UYÇ seviyelerinin yapısı henüz tanımlanmamış olup Ulusal Koordinasyon Birimi çalışmalarına devam etmektedir. Yükseköğretim yeterliliklerinin AYÇ ile uyumlu olduğu; 3 seviyenin 6-7-8 Bolonya yapısına karşılık geldiği tespit edilmiştir (<http://nuovilicei.indire.it>).

Son olarak, Bulgaristan'da konuya ilişkin ulusal önceliklere yer verilmiştir (<http://www.neaa.government.bg>); Hükümet Programı (2009-2013); Eğitim, Bilim ve Gençlik Politikalarının Geliştirilmesi Programı (2009-2013); Ulusal Yaşam Boyu Öğrenme Stratejisi (2008 – 2013); Öğrenme çıktılarına dayalı 8 seviyeden oluşan UYÇ hazırlanmaktadır; 2010 yılı sonuna kadar gelişim aşamaları tamamlanacaktır. Referans seviyeleri: Yükseköğretim seviyeleri – hazır, MEÖ seviyeleri – kısmen hazır, genel eğitim seviyeleri – yakında tamamlanacaktır (<http://navet.government.bg>) Okul Eğitimi konulu yeni yasa kabul edilmiş olup bu yasa yeni bir ortaöğretim yapısının kurulmasını öngörmektedir. Bu da UYÇ'lerine yansıtılacaktır (<http://www.mon.bg>).

Türkiye'de Yaşam Boyu Öğrenme İçin Ulusal Yeterlilikler Çerçevesi

Türkiye'de Yaşam Boyu Öğrenme Kavramının Ortaya Çıkış Serüveni

Türkiye'de Beşinci Beş Yıllık Kalkınma Planında (1985-1989); eğitim beşikten mezara kadar sürekli bir süreç olarak ele alınmıştır. 2007–2013 dönemini kapsayan Dokuzuncu Kalkınma Planının "İstihdamın Artırılması" gelişme eksenini "Eğitimin İşgücü Talebine Duyarlılığının Artırılması" başlığı altındaki 570. ve 571. paragraflarla, "Beşeri Gelişme ve Sosyal Dayanışmanın Güçlendirilmesi" gelişme eksenini "Eğitim Sisteminin Geliştirilmesi" başlığı altındaki 583. ve 594. paragraflarda hayat boyu öğrenmeye yer verilmiştir (DPT, 1985: 142).

Onbeşinci Milli Eğitim Şurası (1996), bilginin çok hızla üretilip yayıldığına dikkat çekerek, eğitimin tamamlanmış olması anlayışının gerilerde kaldığını vurgular. Bireylere yaşam boyu kendi alanlarıyla ilgili gelişmeleri aktaracak, örgün ve yaygın eğitim programları arasında geçiş ve tamamlama esaslarına dayalı, yılın her günü ve her saati hizmet verecek okul yapısı geliştirilmesi gerektiğinin altını çizer. Ayrıca, söz konusu şurada, sürekli kitle eğitimiyle, öğrenen birey ve öğrenen toplumun oluşturulması hedeflenmiştir. Bu çerçevede, toplumun eğitim ihtiyacının sürekli karşılanması için, yaygın eğitimde yeni düzenlemelere gidilmesinin örgün eğitim ile yaygın eğitimin kaynaştırılmasının yararlı olacağı düşünülmektedir (MEB Şuralar). 17. Millî Eğitim Şûrası (2006) "Küreselleşme ve Avrupa Birliği Sürecinde Türk Eğitim Sistemi" başlığı "Hayat Boyu Öğrenme", "Eğitimde Hareketlilik", "Eğitimde Nitelik" olmak üzere üç bölümden oluşmaktadır. Şûrada; Türkiye Eğitim Sistemi kademeler arası geçişler, yönlendirme ve sınav sistemi ile küreselleşme ve AB sürecinde Türk eğitim sistemi boyutlarıyla değerlendirilmiştir. 17. Milli Eğitim Şurası da bu yönde eğitimin 12 yıl zorunlu olmasını ve yaşam boyu eğitim imkânlarının iyileştirilmesini önermiştir (MEB Şuralar).

Bakanlar Kurulunca 60. Hükümet (2007-2011) Programında yer alan politika ve öncelikler ile Avrupa Birliği Müktesebatına Uyum Programında yer alan düzenlemelerin bir eylem planına dönüştürülmesinde, 2007 yılı içinde tamamlanabilecek nitelikteki eylemlerin kısa dönem eylem planı haline getirilerek uygulanmasına karar verilmiştir. Bu kapsamda MEB tarafından HBÖ Strateji Belgesinin hazırlanması öngörülmüştür (HBÖ Stratejisi Belgesi 2009:2). Söz konusu belgenin hazırlanma süreci, Projeler Koordinasyon Merkezi Başkanlığı bünyesinde yürütülen Mesleki Eğitim ve Öğretim Sisteminin Güçlendirilmesi Projesi (MEGEP) kapsamında başlamıştır. Konu ilgili sektörlerin hazır bulunduğu çeşitli

platformlarda tartışılmış, beklentiler tespit edilmiş, önceden hazırlanmış Politika Belgesi'ndeki görüşler dikkate alınarak bir taslak oluşturulmuştur. Daha sonra taslağı geliştirmek ve sonuçlandırmak amacıyla MEB'de özel bir komisyon oluşturulmuş, Komisyon tarafından taslak geliştirilmiştir. Son taslak üzerine ilgili tüm kamu kurum/kuruluşları, özel sektör ve STÖ'lerin görüş ve önerileri dikkate alınarak belge mevcut duruma getirilmiştir (HBÖ Stratejisi Belgesi, 2009: 4).

"Türkiye Hayat Boyu Öğrenme Strateji Belgesi" Yüksek Planlama Kurulunun 5 Haziran 2009 tarih ve 2009/21 Kararı ile onaylanmış ve yürürlüğe girmiştir. Söz konusu belgede önerilen modelde, ülkede yaşayan hemen hemen her bireyin sistem içerisine çekilmesi, ilgi ve ihtiyaçları doğrultusunda gelişiminin sağlanması, gelişimin sürdürülebilir duruma getirilmesi ve sonuçta kazanılan bilgi, beceri ve deneyimlerin bölgesel, ulusal ve uluslararası seviyede kullanımına fırsat verecek ortamın hazırlanması için bütün ilgililerin sorumluluk anlayışı içerisinde görevlerini etkin bir şekilde yerine getirmeleri beklenmektedir (HBÖ Stratejisi Belgesi 2009: 43). Belge ile YBÖ sisteminin oluşmasına katkıda bulunabilecek genel çerçeve çizilmektedir. Sistemin oluşması için öncelikle toplumda YBÖ konusunda ortak bir anlayışa sahip olmanın önemi vurgulanmıştır. Daha sonra sırasıyla öğrenmenin gerçekleşmesi için öğrenme ortamlarının hazırlanması, öğrenmeyi daha etkili kılacak yöntemlerin geliştirilmesi, öğrencilerin kazanımlarının değerlendirilmesi, belgelendirilmesi ve ulusal ve uluslararası seviyede geçerliliğinin sağlanması konuları üzerinde durulmuştur (HBÖ Stratejisi Belgesi, 2009: 43).

Türkiye'de Yeterlilikler Çerçevesinin Oluşturulması Süreci

Türkiye Yeterlilikler Çerçevesi (TYÇ), Avrupa Yeterlilikler Çerçevesi ile uyumlu olacak şekilde tasarlanan; ilk, orta ve yüksek öğretim dâhil, meslekî, genel ve akademik eğitim ve öğretim programları ve diğer öğrenme yolları ile kazanılan tüm yeterlilik esaslarını içeren ülkemize özgü Ulusal Yeterlilik Çerçevesi'dir (www.myk.gov.tr).

"Türkiye Hayat Boyu Öğrenme Strateji Belgesi Eylem Planında" (2009), 'HBÖ Altyapısının Güçlendirilerek Kaliteli Öğrenmeye Erişimin Kolaylaştırılması' başlığı altında Türkiye ihtiyaçlarıyla uyumlu 16 önceliğe yer verilmiştir. Bu öncelikler arasında Mesleki Yeterlilik Sisteminin aktif hale getirilerek kalite güvence sisteminin kurulması da vardır. Bu kapsamda TBMM tarafından kabul edilen ve 7 Eylül 2006 tarihli ve 26312 sayılı Resmi Gazetede yayımlanmış olan 5544 sayılı "Mesleki Yeterlilik Kurumu Kanunu"nda, ulusal ve uluslararası meslek standartlarını temel alarak, teknik ve mesleki alanlarda ulusal yeterliliklerin esaslarını belirlemek, denetim, ölçme, değerlendirme, belgelendirme ve sertifikalandırmaya ilişkin faaliyetleri yürütmek için gerekli ulusal yeterlilik sistemini kurmak ve işletmek üzere Mesleki Yeterlilik Kurumu (MYK) kurulmuştur (www.myk.gov.tr). Böyle bir yapılanmanın oluşumu, Türkiye'de uzun zamandan beri eksikliği hissedilen mesleki yeterliliklerin düzenlenmesi konusunda ileriye yönelik önemli bir adım teşkil etmiştir.

Türkiye'de Mesleki Yeterlilik Kurumu, AYÇ Ulusal Koordinasyon Noktası olarak belirlenmiştir. Ulusal Koordinasyon Noktalarının; ulusal yeterlilik sisteminin oluşturulması, ulusal yeterlilik sisteminde yer alan yeterliliklerin seviyelerinin, Avrupa Yeterlilik Çerçevesi seviyeleri ile referanslamasının yapılması, referanslama sürecinde şeffaf bir yöntemin kullanılmasının temin edilmesi (kalite tedbirleri), UYÇ ile AYÇ arasındaki bağlantının nasıl yapıldığına ilişkin bilgi ve kılavuza paydaşların erişiminin sağlanması, yeterliliklerin Avrupa düzeyinde karşılaştırılmalarında ve kullanılmalarında ilgili tüm paydaşların sürece katılımının sağlanması gibi görevleri bulunmaktadır.

Mesleki Yeterlilikler Kanununda, UYÇ ilişkin tanıma bakıldığında: Ulusal Yeterlilik Çerçevesi; AB tarafından benimsenen yeterlilik esasları ile uyumlu olacak şekilde tasarlanan ve ilk, orta ve yüksek öğretim dâhil, tüm teknik ve meslekî eğitim/öğretim programları ile örgün, yaygın ve ilgili kurumların iznine dayalı programlarla kazandırılan yeterlilik (derece, diploma ve sertifika) esaslarını, ifade etmektedir (www.myk.gov.tr). Bu noktada, UYÇ kavramı, 'bir ülkede var olan yeterlilikleri tanımlamak, belirlenmiş ölçütlere göre sınıflandırmak ve yeterlilikleri karşılaştırmak için kullanılan, seviyelerden oluşan ilkeler ve kurallar bütünü' olarak ön plana çıkmaktadır. Bu kapsamda, UYÇ, uluslar arası

geçerlikte meslek standartları, eğitim standartları, öğretim programları, ölçme ve değerlendirme, kurumsal akreditasyon ve yeterlilikleri kapsayan, işgücünün serbest dolaşımını kolaylaştıran, işgücü piyasası ihtiyaçlarına çabuk uyum sağlayan, yaşamboyu öğrenme ilkelerini destekleyen, uluslararası karşılaştırılabilirlik ve denklik için gerekli altyapıyı oluşturan, rekabet gücünü ve istihdamı artıran, işverenin kaliteli insan gücüne erişimini kolaylaştıran şeffaf ve güvenilir bir sistemdir.

Yeterlilik çerçevesinin amacı anlaşılabilir, kapsayıcı, sürdürülebilir bir yeterlilik sistemini ortaya koymaktır. Bu sistemle bireylerin bilgi beceri ve yetkinliklerinin ulusal bir çerçeve içerisinde ayrımcılık unsurlarından uzak bir şekilde nerede ve nasıl edinildiğine bakılmaksızın tanınması sağlanacaktır (www.myk.gov.tr). Ulusal yeterlilik sisteminde esas alınan ilkeler (HBÖ Stratejisi Belgesi 2009: 12); ulusal kalkınma planlarına uyum sağlama, ulusal ve uluslararası alanda tanınırlık ve değer ifade etme, ilke ve prensiplere dayalı güven veren bir belgelendirme altyapısı oluşturma, yatay ve dikey geçişlere imkân veren esnek bir sistem oluşturma, ulusal ve uluslararası meslek standartları yoluyla ilgili tarafların mutabakatını sağlama, ilgili tarafların tam katılımını sağlama, kanunla getirilmiş sınırlamalar dışında hiçbir kısıtlayıcı engel koymaksızın tüm ilgililerin yararlanmasına ve erişimine açık olma, eğitim ve deneyim yoluyla kazanılan kişisel öğrenme çıktılarının öğrenim görülen yer ve çalışılan işyerinden bağımsız olarak taşınabilirliğini ve belgelendirilmesini sağlama, şeklinde özetlenebilir.

TYÇ ise ülkemizdeki yeterliliklerin sınıflandırılmasını sağlayan bütünlük bir yapı olarak, kalite güvencesi sağlanmış ilk, orta ve yükseköğretim dâhil, genel, mesleki ve akademik eğitim ve öğretim programları ve diğer öğrenme yolları ile kazanılan tüm yeterlilikleri kapsayacak şekilde tasarlanmıştır. TYÇ, MEB'in sorumlu olduğu yeterlilikler, MYK sorumluluğundaki ulusal yeterlilikler, YÖK koordinasyonu ve denetiminde sunulan yükseköğretim yeterlilikleri başta olmak üzere diğer sorumlu kurum/kuruluşların sorumlu olduğu tüm yeterlilikleri kapsamaktadır (www.myk.gov.tr).

Bunun yanı sıra, Avrupa Parlamentosu ve Konseyi Aralık 2004'te almış olduğu Karar ile yeterlilikler ve yetkinliklerin şeffaflığına yönelik olarak tek bir Topluluk çerçevesi (Europass) oluşturulmasını hedeflemiştir. AYÇ ile aynı zamanda "Europass" gibi ortak araç ve gereçlerin geliştirilmesi ve uygulanmasıyla güvence altına alınması hedeflenmektedir. Tüm bu çalışmalar ile eğitim ile istihdam ilişkisini güçlendirilmekte, öğrenme çıktıları için ulusal standartlar oluşturulmakta, eğitim ve öğretimde kalite güvencesi teşvik edilmekte, yatay ve dikey geçişler için yeterlilikler ilişkilendirilmekte, ulusal ve uluslararası kıyaslanabilirlik altyapısı oluşturulmakta ve yaşam boyu öğrenme desteklenmektedir.

Tartışma ve Sonuç

Kültürümüzle özdeş beşikten mezara kadar eğitim anlayışının kabul gördüğü bu çağda, gençlikten yaşlılığa, köyden kente, tarım toplumlarından sanayi toplumlarına, örgün eğitimden, hayat mektebinde elde edinilen öğrenmelere kadar tüm eğitim deneyimleri her toplumda farklı biçimlerde varlık göstermektedir (Ballantine, 2012: 10). Bireylerin, dinamik ve değişken bir işgücü piyasasında rekabet edebilmeleri ve ekonomik seviyelerini koruyabilmeleri için "istihdam edilebilme" niteliklerini kazanmaya ve bu nitelikleri sürekli olarak geliştirmeye ve yenilemeye ihtiyaçları vardır. Bu bağlamda, insanların tüm yaşamları boyunca örgün eğitim dışındaki öğrenimlerini kapsayan bir süreç olarak kabul edilen YBÖ, bireylere yaşam boyunca kendilerini geliştirmeleri yolunda fırsatlar sunmaktadır.

Günümüzde ise yaşamboyu öğrenme anlayışının kabul gördüğü ve yaygınlık kazandığı aşikârdır. Tüm dünya devletleri bu anlamda çalışmalarını sürdürmektedir. Avrupa Yeterlilikler Çerçevesi (AYÇ) ise yaşam boyu öğrenmenin işlevselliğini arttırmada bir araç olmuş ve tüm üye ve aday devletlerin AYÇ temel alınarak kendi Ulusal Yeterlilik Çerçevesini (UYÇ) geliştirmeleri konusu gündeme gelmiştir.

AYÇ'nin temel hedefi, farklı ulusal veya sektörel yeterlilikler için ortak referans noktası oluşturması ve bunun yanı sıra eğitim ve öğretimde eğitimcilerle öğrenciler arasındaki iletişimi kolaylaştırmasıdır. Böylece, ulusal ve sektörel seviyede yeterlilik çerçevelerinin ve sistemlerinin birbirleriyle ilişkili olması sağlanarak vatandaşların sahip oldukları yeterliliklerin aktarılması ve tanınmasını kolaylaştıracaktır.

Diğer bir ifadeyle, UYÇ, ulusal veya sektörel seviyede yetkili bir makam tarafından değerlendirilen ve tasdik edilen yeterliliklerin transferini, şeffaflığını ve tanınmasını kolaylaştıracaktır. Dolayısıyla, UYÇ'ler, bir ülkede bulunan yeterlilik sistemlerini bütünleştirecek ve yeterlilik sistemleri arasında eşgüdümü sağlayacaktır.

Türkiye'de MYK tarafından oluşturulma çalışmaları sürdürülen UYÇ, Türk eğitim sisteminde özellikle mesleki ve teknik eğitim sisteminde bir değişimin ifadesidir. YBÖ ile yakından ilişkili olan Ulusal Yeterlilikler Çerçevesi, öğrenmenin çeşitli yollarından geçen bireylere, bilgi-beceri-tutum ve davranışlarını belgelendirme imkânı tanıyacak olması açısından önemlidir. UYÇ aynı zamanda eğitimde şeffaflığın sağlanmasına da önemli katkıda bulunacaktır. Eğitimde şeffaflık; diploma ve sertifikalarda karşılıklı tanınırlığın sağlanabilmesi, ulusal ve uluslararası meslek standartlarını temel alarak, teknik ve meslekî alanlarda ulusal yeterliliklerin esaslarının belirlenmesi, bu yeterlilikleri kazandıracak eğitim kurumlarının ve programların akredite edilmesi, akreditasyon, denetim, ölçme ve değerlendirme, belgelendirme ve sertifikalandırmaya ilişkin faaliyetlerin yürütülmesi suretiyle teknik ve meslekî eğitim ve öğretimin seviyesinin yükseltilmesi, eğitim-işgücü-istihdam ilişkisinin daha sağlıklı yürütmesini sağlayacaktır (HBÖ Stratejisi Belgesi 2009: 30).

Yeterliliklerin kalite standartları çerçevesinde daha şeffaf ve tanımlanabilir olmasını sağlayan ve öğrenenlerin yeterlilikler arasında yatay ve dikey hareketliliğini kolaylaştıran UYÇ'ler sayesinde işe başvuranlar sahip oldukları yetenek ve becerileri işgücü piyasasında belgelendirebilecek ve işverenler de bu belgelere göre doğru insanı doğru işe yerleştirebileceklerdir. Bunun yanı sıra, herhangi bir eğitim almadan çalışarak beceri kazananların büyük bir bölümü sahip oldukları becerilerini belgelendirme imkânı bulabilecek, böylelikle istihdam imkânları artacaktır (HBÖ Stratejisi Belgesi, 2009: 31).

Ulusal yeterlilik sisteminin geliştirilerek yaygınlaştırılması AYÇ ile uyumu sağlayacak ve mesleki niteliklerin karşılıklı tanınmasına yardımcı olacaktır. Bununla birlikte, AYÇ'nin, tanıma konusunda nihai kararı verme aracı olmayacağını, yalnızca şeffaflık ve belgelerin anlaşılmasını kolaylaştırma amacını güttüğünü unutmamak gerekir. Geliştirilecek ulusal yeterlilikler çerçevesi ile bireylerin istihdamı kolaylaşacak ve uluslararası hareketlilik artacaktır.

Kaynakça

- Akbaş, O., & Özdemir, S. M. (2002). Avrupa Birliğinde Yaşam Boyu Öğrenme, *Milli Eğitim Dergisi*, Sayı:155-156.
- Avrupa Birliği Genel Sekreterliği (ABGS) İlerleme Raporu (2011). http://www.abgs.gov.tr/files/AB_Iliskileri/AdaylikSureci/IlerlemeRaporlari (Erişim Tarihi 15 Kasım 2011)
- Avrupa Parlamentosu ve Avrupa Konseyi Tavsiye Kararı, (2008). "Hayatboyu Öğrenme ile ilgili Avrupa Yeterlilikler Çerçevesinin Oluşturulmasına Yönelik Karar". (2008/C 111/01)
- Ballantine, J. (2012). *The Sociology of Education. A Systematik Analysis*. USA: Pearson.
- Borat, O. (2010). "Hayat Boyu Öğrenme Kapsamında Eğitim Sektöründe Beklenen Gelişmeler". *Projeler Dergisi*. 4(4), 32-44.
- COM-Report (1999) The Commission presented its report on the implementation of the White Paper "Teaching and Learning: Towards a Learning Society". www.europa.eu.int/scadplus/leg/en/cha/c11028.htm (Erişim Tarihi 12.04.2011)
- Commission of the European Communities (2010/2011). Commission staff working document. The Progress Towards the Common European Objectives, In Education and Training. Indicators and Benchmarks. This publication is based on document SEC <http://ec.europa.eu/education> (Erişim Tarihi 12.04.2011)

- Demirel, M. (2011). "Lifelong Learning and its Reflections on Turkish Elementary Education Curricula". *Uluslararası Eğitim Programları ve Öğretim Çalışmaları Dergisi*, 1(1), 75-91.
- Devlet Planlama Teşkilatı (DPT) Beş Yıllık Kalkınma Planları (1985-1989 / 2009-2013): <http://ekutup.dpt.gov.tr/plan> (Erişim Tarihi 10.08.2011)
- EC, (1995). White Paper on Education and Training, Teaching and Learning, Towards The Learning Society, Final, 29.11.1995, Brussels.
- European Commission (EC) Memorandum on Lifelong Learning Commission Memorandum of 30 October 2000 on lifelong learning [SEC(2000) 1832 final - Not published in the Official Journal]. (Erişim Tarihi 14.07.2011) http://europa.eu/legislation_summaries/other/c11047_en.htm
- European Commission (EC). (2010). Staff Working Paper "Reducing Early School Leaving", Accompanying Document to Proposal for a Council Recommendation on policies to reduce early school leaving, Brussel. (Erişim Tarihi 07.08.2011)
- European Commission (EC). The European Qualifications Framework (EQF) for Lifelong Learning. Luxembourg, 23 April 2008/08.09.2011 <http://europa.eu/rapid/pressReleasesAction.do> (Erişim Tarihi 08.11.2010)
- Eurydice Survey. (2000). Lifelong Learning: The Contribution Of Education Systems In The Member States Of The European Union, Results of the Eurydice Survey, March, 2000, pp. 7. <http://edz.bib.uni-mannheim.de/daten/edz-wf/eud/00/2-87116-294-8-EN.pdf> (Erişim Tarihi 10.08.2011)
- Halsey A. H., Lauder H., Phillip B., & Amy S. W. (2007). *Education: Culture, Economy and Society*. Oxford University Press.
- Millî Eğitim Bakanlığı (2009). Hayat Boyu Öğrenme Strateji Belgesi
- Millî Eğitim Bakanlığı Millî Eğitim Şuraları (15.MEŞ ve 17.MEŞ) <http://ttkb.meb.gov.tr/suralar> (Erişim Tarihi 25.08.2011)
- Mesleki Yeterlilikler Kurumu (MYK) Ulusal Yeterlilikler Çerçevesi
<http://www.myk.gov.tr/index.php/tr/hakkimizda/tarihce> (Erişim Tarihi 10.05.2011)
<http://www.europea.eu.int/comm/education> (Erişim Tarihi 03.07.2010)
http://ec.europa.eu/dgs/education_culture
<http://www.mon.bg> Bulgarian Ministry of Education, Youth and Science: (Erişim Tarihi 10.12.2010)
<http://navet.government.bg> Bulgarian National Agency for VET (Erişim Tarihi 05.12.2010)
<http://www.neaa.government.bg> Bulgarian National Evaluation and Accreditation Agency (Erişim Tarihi 05.12.2010)
<http://nuovilicei.indire.it> ve <http://www.quadrodeititoli.it> Italy (Erişim Tarihi 10.12.2010)
<http://www.en.iu.dk> Danish Agency for International Education/Also NCP for EQF/NQF (Erişim Tarihi 03.11.2010)
<http://www.ftf.dk/click> English version www.nrptalia.it/isfol/nup/admin/aep_rep.php Denmark (Erişim Tarihi 03.11.2010)

Extended Abstract

National Qualifications Framework for Lifelong Learning: The Cases of Europe and Turkey

Globalisation reveals the necessity that lifelong learning should predominantly serve to increase employment and improve efficiency along with the increase in competition. Lifelong learning comprises domestic learning in early childhood period, preschool learning and all stages of formal education, non – formal education, and learning acquired in business life, knowledge and skills gained in any period of life. Within this context, lifelong learning policies should cover all stages of life. In adult's education, especially the people who do not get university education their personal skills ought to be supported, the employment should be maintained and it had better to be provided the usage of human resources according to their abilities as regards using of lifelong learning's opportunities.

The history of the development of life long learning in the European Union countries can be traced to beginning the year of 1993. EU put emphasis on the lifelong learning and developed some strategies and instruments for the purpose of efficiently implementing it in time. European Qualifications Framework (EQF) is one of these instruments. Agreed upon by the European Institutions in 2008, the EQF has been put in practice across Europe. It encourages countries to relate their national qualifications systems to the EQF so that all new qualifications issued from 2012 carry a reference to an appropriate EQF level. An EQF national coordination point has been designated for this purpose in each country.

Main target of European Qualifications Framework is to develop a joint reference point for different national or sectoral qualifications and to facilitate communication between educators and students in education and training. Thus, transfer and recognition of qualifications of citizens will be facilitated by ensuring interrelation between qualification frames and systems at national and sectoral level. In other words, it will facilitate the transfer, transparency and recognition of qualifications evaluated and approved by a competent authority at national or sectoral level.

It is advised under the European Qualifications Framework for each country to develop a National Qualifications Framework (NQF) and to associate this National Framework with European Qualifications Framework. In this context, most Member States are now developing their own National Qualifications Frameworks (NQFs) based on learning outcomes. Several countries (IE, MT, UK, FR and BE-Flanders) already have one in force. The others are stil trying to established their own NQF, Turkey as well. With the Framework, people who apply for jobs will be able to document their talents and skills in the labour market and employers will employ the right people in accordance with such documents. Furthermore, a large proportion of the people who have gained skills by working, but not having any education, will find an opportunity to document their skills, thus, their employment opportunities shall increase.

EQF aims to relate different countries' national qualifications systems to a common European reference framework. Individuals and employers will be able to use the EQF to better understand and compare the qualifications levels of different countries and different education and training systems. The core of the EQF concerns eight reference levels describing what a learner knows, understands and is able to do – 'learning outcomes'. Levels of national qualifications will be placed at one of the central reference levels, ranging from basic (Level 1) to advanced (Level 8). This will enable a much easier comparison between national qualifications and should also mean that people do not have to repeat their learning if they move to another country. The EQF applies to all types of education, training and qualifications, from school education to academic, professional and vocational. This approach shifts the focus from the traditional system which emphasises 'learning inputs', such as the length of a learning experience, or type of institution. It also encourages lifelong learning by promoting the validation of non-formal and informal learning.

New qualifications proliferate worldwide and countries are constantly changing their qualification systems and educational structures. With an increasing number of mobile citizens seeking fair recognition of their qualifications outside their home countries, the non-recognition and poor evaluation of qualifications is now a global problem. Since original credentials alone do not provide sufficient information, it is very difficult to gauge the level and function of a qualification without detailed explanations.

Turkey adopted on “Turkish Lifelong Learning Strategy Action Plan” and put into effect in 2009. Within the scope of the this plan, 16 priorities which conform with the needs of Turkey, have been given placed under the title of “Strengthening Substructure of Lifelong Learning, and Facilitating Access to Quality Learning”. One of the these priorities is to Establishment of Quality Assurance System. In order to develop and operate the national qualifications system necessary to determine the principles of national qualifications in technical and vocational areas, to execute activities related with supervision, measuring, evaluation, documentation and certification based on national and international vocation standards, a new structuring is envisaged in the “Law on Vocational Qualifications Authority” numbered 5544 which was adopted by TGNA and published in the Official Gazette dated October 7, 2006 and numbered 26312.

National Qualifications Framework is an expression of a change particularly in vocational and technical education system. The Framework, which is closely related with lifelong learning, is important since it will allow the certification of knowledge – skills – attitudes and behaviours of individuals who are undergoing various ways of learning. The Framework will also contribute greatly to ensuring transparency in education. Transparency in education will ensure increasing vocational education and training level and ensure a healthier execution of education – labour – employment relation through the activities of accreditation, supervision, measuring and evaluation, documentation and certification, by providing mutual recognition in diplomas and certificates, identifying national qualification principles in technical and vocational areas based on national and international qualification principles, accreditation of education institutions and programs which will provide such qualifications.

With the framework, people who apply for jobs will be able to document their talents and skills in the labour market and employers will employ the right people in accordance with such documents. Furthermore, a large proportion of the people who have gained skills by working, but not having any education, will find an opportunity to document their skills, thus, their employment opportunities shall increase.